

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

ДИСТАНЦІЙНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВАРІАНТІВ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ

Козак Х. І., Старик М. О.

Чортківський державний медичний коледж

Вступ. Ідея освіти на відстані, в принципі, не є новою. У наш час в умовах економічних відносин і жорсткої конкуренції на ринку праці особливе значення мають знання, навички та досвід. Фахівець XXI століття – це людина, яка вільно володіє сучасними інформаційними технологіями, постійно підвищує і вдосконалює свій професійний рівень. Проте однією з головних перешкод, що виникає на шляху тих, хто бажає продовжити навчання є брак часу. Тепер завдяки дистанційному навчанню (ДН) реально вивчити будь-який предмет, не покидаючи власної квартири і навіть не встаючи з крісла.

Основна частина. Але для цього майбутній студент повинен вміти вчитися, визначати основну думку, вміти вибирати головне серед великого об'єму літератури, що будуть йому надані в системі on-line. Цікаво, те що у нашому коледжі таке навчання вдало поєдналось із очним та заочним циклами навчання. Платформою для створення такого навчання в нас є система MOODLE. Студентам набагато легше готуватися до практичних занять, а особливо студентам заочної форми, які мають чіткі розкриті питання, відеоматеріали, посилання на інтернет-ресурси і конкретизований матеріал для підготовки до диференціованих заліків та іспитів.

Нам, викладачам, також пропонується для підвищення своєї кваліфікації без відриву від роботи реєструватися на різноманітні ве-бінари, конференції, семінари з отриманням сертифікатів в яких зазначається кількість балів, яка потім досумовується до загальної кількості у між атестаційний період.

Так, як на базі нашого коледжу функціонують курси підвищення кваліфікації для молодших медичних та фармацевтичних спеціалістів, то ми активно запроваджуємо ДН і у них. Оскільки, курс їхнього навчання складається з очної та заочної форм. Ту інформацію, що можна подати дистанційно, а також матеріал для самостійної роботи вносимо туди і пропонуємо переглянути під час заочної частини курсів. А також, рекомендуємо, пройти контроль у вигляді дистанційного тестування, та обговорюємо складні, не вирішені завдання в подальшому під час очних занять.

Висновок. Тому, ДН широко відкриває свої двері тим, хто бажає вчитися, набувати нових знань та підвищувати свою кваліфікацію.

Література

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. (затверджено Постановою МОН України В.Г.Кременем 20 грудня 2000р.)

2. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології : монографія / [В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін.] / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – Київ : Атіка, 2005. – С. 77–140.

3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2007. – №4 (46). – С. 38–41.

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Колесник Ю.М., Туманський В.О., Гребенюк Т.В.

Запорізький державний медичний університет

На сьогодні підготовка докторів філософії в Запорізькому державному медичному університеті здійснюється за чотирма спеціальностями: 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація (освітня програма «Фармація»), 221 «Стоматологія», 228 «Педіатрія». Впроваджена очна (денна і вечірня) форма навчання. Крім того, ведеться підготовка докторів філософії за заочною формою навчання; освітньо-наукову програму також опановують здобувачі ступеня, прикріплені до аспірантури для проходження навчальної програми за зручною для них формою (денною або вечірньою).

Освітня складова освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в ЗДМУ (обсягом 36 кредитів ЄКТС) реалізується у трьох блоках дисциплін, передбачених навчальними планами: у нормативних навчальних дисциплінах (20 кредитів ЄКТС), вибіркових навчальних дисциплінах (12 кредитів ЄКТС) і блоці професійної практичної підготовки (4 кредити ЄКТС). Слід зазначити, що усі складові освітньої програми спрямовані на посилення компетентностей, пов'язаних зі здійсненням здобувачами самостійного наукового дослідження. Зокрема, нормативні навчальні дисципліни передбачають: 1) оволодіння загаль-

нонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (дисципліна «Філософія науки, етика та методологія наукового дослідження»); 2) набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, а також управління науковими проектами, реєстрації прав інтелектуальної власності (дисципліни «Основи біостатистики та методи статистичного моделювання», «Технологія планування та реєстрації прав інтелектуальної власності. Презентація результатів наукового дослідження», «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі»); 3) здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів (дисципліна «Іноземна мова Upper Intermediate-Advanced»).

У процесі викладання нормативних навчальних дисциплін (протягом перших двох років навчання в аспіран-

турі) обов'язково акцентуються міжпредметні зв'язки між ними, а робочі програми з цих дисциплін урахувують фахові потреби наявних спеціальностей. Наприклад, у рамках дисципліни «Філософія науки, етика та методологія наукового дослідження» крім загальнофілософських і наукознавчих проблем розглядаються питання біоетики, які є наріжними при проходженні аспірантами комісії з біоетики при плануванні дисертаційного дослідження. При вивченні предмету «Основи біостатистики та методи статистичного моделювання» пріоритетними є завдання й види діяльності, які складають основу статистичних методів дослідження у власних дисертаціях здобувачів ступеня PhD. Важливим є також прищеплення аспірантам навичок презентації результатів свого дослідження українською та англійською мовами, вміння донести свої й чужі наукові здобутки до студентів у своїй подальшій викладацькій діяльності.

Для створення можливості безперервного навчання аспірантів заочної форми у міжсесійний період запроваджено низку онлайн-курсів, що містять як теоретичний матеріал, так і завдання з нормативних дисциплін. У такий спосіб кожен аспірант може проходити обов'язкові етапи навчання у зручний для себе час і, крім того, обирати індивідуальні завдання, максимально пов'язані з тематикою й методологією власного наукового дослідження, заодно підвищуючи свій бал при подальшому оцінюванні з дисципліни.

Спеціальні компетентності, пов'язані з вузькою спеціалізацією, формуються в процесі засвоєння аспірантами вибіркового навчальних дисциплін (протягом 1-3 років навчання). В робочих програмах цих дисциплін ураховуються теоретичні, практичні й методологічні потреби дисертаційних досліджень аспірантів з конкретної тематики, й викладання ведеться в тих аспектах фаху, в яких знання, вміння й навички аспірантів мають бути якнайкращими. З урахуванням спеціалізації PhD-аспірантури (хірургія, кардіологія, патанатомія і т.і.) під керівництвом досвідчених професорів і доцентів проводиться навчально-педагогічна практика аспірантів, яка покликана сформувати науково-педагогічні компетентності майбутнього доктора філософії з конкретної медичної, педіатричної, фармацевтичної спеціалізації.

В університеті створена потужна науково-технічна база, яка дозволяє виконувати на сучасному рівні дослідження за основними напрямками медицини, педіатрії, фармації і стоматології. В освітньо-наукову програму PhD-аспірантів закладені фундаментальні цінності академічної і наукової доброчесності, а також запобігання плагіату. На принципах академічної доброчесності також базується планування і виконання дисертаційних досліджень та публікація їх результатів. Планування НДР та дисертаційних робіт проводиться прилюдно на розширених засіданнях науково-планової комісії і комісії з біоетики університету. Велика увага приділяється адекватній статистичній обробці результатів наукових досліджень, цьому присвячений окремий лекційно-практичний модуль навчання аспірантів, всі кількісні розрахунки з наукових досліджень виконуються в закупленій ЗДМУ ліцензованій програмі «STATISTICA® for Windows»

Для покращення ефективності наукової роботи й заохочення талановитої молоді (у тому числі аспірантів) до наукової діяльності у ЗДМУ впроваджено «Програму підтримки здобувачів наукового ступеня та вченого звання. Серед заходів, які реалізуються за цією програмою – придбання реактивів і обладнання для виконання запланованих дисертацій; оплата відряджень у межах України на наукові конференції, з'їзди, конгреси для виступів з доповідями; оплата відряджень у межах України на курси підвищення педагогічної і професійної кваліфікації, на спеціалізовані науково-практичні стажування або тренінги; виплата премій за досягнуті високі наукові та педагогічні показники та виплата матеріальної допомоги, зокрема за своєчасне виконання запланованої дисертації згідно з індивідуальним планом, за публікації монографій (зокрема англійськомовних) у наукових журналах, за видання монографії, за виступ з доповіддю на міжнародній науковій конференції за межами України, за отримання патенту на винахід або корисну модель. Також реалізація Програми передбачає виплату премій дисертантам та їх керівникам за захищені дисертації.

Отже, реалізація освітньо-наукової програми підготовки аспірантів у ЗДМУ здійснюється з максимальним урахуванням фахових потреб майбутніх докторів філософії.

МЕДИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ЗНАТЬ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»

Коробчанський В.О., Саркіс-Іванова В.В., Герасименко О.І., Резуєнко Ю.К.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Реалії розвитку світової наукової спільноти висувають нові вимоги до системи вищої професійної освіти, а саме до підготовки фахівця в галузі знань «Охорона здоров'я», до необхідності не тільки отримання у вищій професійній освіті знань, а й формування навичок медичної освіти. Тому в умовах сьогодення великої важливості, актуальності і своєчасності набувають питання стану здоров'я молоді, формування в студентів ціннісної орієнтації і мислення щодо медичної освіти.

Основна частина. Процес реформування вищої медичної освіти вимагає від викладача вміння переорієнтуватися на розвиток особистості студента, зокрема формування в нього необхідних для життя та професійної

діяльності компетентностей. Сучасний етап розвитку країни характеризується різким зниженням якості медичної освіти. Це пов'язано з низкою об'єктивних причин, як-от:

- необхідність вирішувати нові завдання в системі вищої професійної освіти та нерозробленість методологічних основ діяльності сучасної вищої школи;
- необхідність пошуку нових підходів у змісті, формах і методах навчання і відсутність достатньої мотивації викладачів вищів;
- нові вимоги до матеріально-технічного оснащення педагогічного процесу і низький рівень фінансування вищої освіти.

<i>Грузева Т.С., Галенко Л.І., Замкевич В.Б.</i> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	175
<i>Губарь А.О., Бачурін Г.В., Довбиш М.А., Довбиш І.М.</i> ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	176
<i>Дацук А.М., Пустова Н.О., Добржанська Є.І.</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ CASE-STUDY ТА «МОЗКОВОГО ШТУРМУ» В ВИЩУ МЕДИЧНУ ОСВІТУ	177
<i>Денефіль О.В., Пелих В.Є., Чарнош С.М., Усинський Р.С., Лоза Є.О.</i> АНАЛІЗ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДАЧІ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ТЕСТОВОГО ІСПИТУ «КРОК-1» НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ	179
<i>Дмитришин Б.Я., Бовкун О.А., Єсіпова С.І., Дмитришин О.А.</i> ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ПЕДІАТРІЇ У СТОМАТОЛОГІВ.....	179
<i>Дмитришин Б.Я., Бовкун О.А., Єсіпова С.І., Дмитришин О.А.</i> ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТА ЧЕРЕЗ УЧАСТЬ У РОБОТІ НАУКОВОГО ГУРТКА.....	180
<i>Доценко М.Я., Шехунова І.О., Боев С.С., Герасименко Л.В., Молодан О.В., Малиновська О.Я.</i> АЛЬТЕРНАТИВНИЙ МЕТОД ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ – КЕЙС МЕТОД.....	181
<i>Дралова О.А., Усачова О.В., Пахольчук Т.М., Конакова О.В., Сіліна Є.А.</i> «ІМУНОПРОФІЛАКТИКА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ» – ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ У МЕДИЧНИХ ВУЗАХ.....	181
<i>Дуденко В.Г., Вдовіченко В.Ю.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	182
<i>Єрмоленко Т.І.</i> ЛЕКЦІЯ – СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	183
<i>Єрмоленко Т.І., Паутіна О.І.</i> ШЛЯХИ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ ФАРМАКОЛОГІЇ В РОБОТІ З АНГЛОМОВНИМИ СТУДЕНТАМИ.....	184
<i>Жадько В.А., Бідзіля П.О., Дідик С.С.</i> ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФІЛОСОФІЯ В МЕДИЦИНІ	184
<i>Загричук О.М., Привроцька І.Б., Федонюк Л.Я.</i> ЗАСОБИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ»	185
<i>Запара П. С., Масловський О. С., Куліш С. А., Філатов І. В.</i> СУЧАСНІ АДІТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КАФЕДРИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ХНМУ.....	186
<i>Заяць Л.М., Кременська І.Б., Савчук Р.М.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ (ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ) В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІНТЕГРОВАНОГО ІСПИТУ «КРОК 1. ЗАГАЛЬНА ЛІКАРСЬКА ПІДГОТОВКА».....	186
<i>Іншакова Г.В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ З ОСНОВ БІОСТАТИСТИКИ.....	187
<i>Климнюк С. І., Ткачук Н. І., Борак В. П., Кравець Н. Я., Романюк Л. Б., Олійник Н. М., Творко М. С., Покришко О. В., Малярчук Г. Р., Медвідь І. І., Галабіцька І. М., Михайлишин Г.І., Винничук М.О.</i> ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗАВДЯКИ ЗАЛУЧЕННЮ СТУДЕНТІВ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ	188
<i>Кліщ І. М., Потіха Н. Я., Сатурська Г. С., Ковалик О. С., Василик Н.Я., Бісовська Т.О.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА ТРЕТЬОМУ (ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ) РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ПАРАДИГМИ	188
<i>Козак Х. І., Старик М. О.</i> ДИСТАНЦІЙНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВАРІАНТІВ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ	190